

สภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู
โรงเรียนบ้านจอมแจ้งมิตรภาพที่ 193 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
แม่ฮ่องสอนเขต 2

Current Conditions and Needs of Teacher's Competencies on Learning

Management in Ban Jomjang Mittraphap 193 School

under Maehongson Primary Educational Service Area Office 2

วันที่รับบทความ: 21 ก.ค. 67

วันที่แก้ไขบทความ: 20 ส.ค. 68

วันที่ตอบรับ: 30 ส.ค. 68

พันธ์ทิพย์ นิลบุณไพญ์¹

Pantip Nilubonpaibun¹

สายฝน แสนใจพรหม²

Saiphon Sanjaiprom²

ชาตรี มณีโกศล³

Chatree Maneekosol³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะของครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบบันทึกวิเคราะห์สถานการณ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ กับผู้ร่วมวิจัยจำนวน 26 คน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน โรงเรียนบ้านจอมแจ้งมิตรภาพที่ 193 และศึกษานิเทศก์

ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนบ้านจอมแจ้งมิตรภาพที่ 193 จากการวิเคราะห์สถานการณ์การประชุมเชิงปฏิบัติการครูส่วนใหญ่สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับแนวทางการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีการสร้างสื่อการสอนและนวัตกรรมการเรียนการสอน เทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน อย่างไรก็ตาม ยังประสบปัญหาเรื่องความไม่เสถียรของระบบอินเทอร์เน็ต และขาดการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นในกระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ครูมีการใช้วิธีที่หลากหลายและประเมินตามสภาพจริง แต่ยังขาดทักษะในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดผล นอกจากนี้ครูมีการติดตามและพัฒนาผู้เรียนรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง แต่โรงเรียนยังขาดระบบสารสนเทศในการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนอยู่ในระดับที่ส่งเสริมการเรียนรู้ แต่ยังไม่มีการใช้

¹ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (2565)

¹ Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education, Chiang Mai Rajabhat University. (2022)

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก)

² Assistant Professor in Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education, Chiang Mai Rajabhat University. (Advisor).

³ รองศาสตราจารย์ ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม)

³ Associate Professor in Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education, Chiang Mai Rajabhat University. (Co Advisor).

กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มในระดับที่จำกัด สำหรับความต้องการในการพัฒนา พบว่าครูต้องการพัฒนาทักษะในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก การวัดและประเมินผล ตลอดจนการผลิตสื่อโดยใช้เทคโนโลยี นอกจากนี้ยังต้องการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : สภาพปัจจุบันและความต้องการ สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครู

Abstract

The objective of this research survey research is to study the current conditions and needs of teacher's competencies on learning management. It employs a situational analysis of workshop with 26 participants included administrators, teachers, students from Ban Jomjang Mittraphap School 193, and educational supervisor.

The study revealed that the current conditions of teachers' learning management competencies at Ban Jom Jang Mittrapap 193 School, based on the situational analysis derived from a workshop, indicates that the majority of teachers are capable of designing learner-centered instructional processes and organizing activities aligned with 21st-century learning approaches. Teachers have demonstrated the ability to create instructional media and incorporate innovations and technology into their teaching practices. However, certain challenges remain, particularly the instability of the internet system and the lack of integration of local wisdom into the instructional process. With regard to assessment and evaluation, teachers employ a variety of methods and utilize authentic assessment strategies. However, they still lack the necessary skills to verify the quality and effectiveness of assessment tools. In addition, although teachers consistently monitor and support individual student development, the school does not yet have a systematic information management system for organizing and storing student data. The learning environment, both within and outside the classroom, is generally conducive to learning but the implementation of group-based learning processes remains limited. The needs for developing teacher's competencies on learning management at Ban Jomjang Mittraphap school 193 includes the development of school-based curriculum, the design of active learning strategies, assessment and evaluation practices, and the production of instructional media by using technology. Additionally, teachers need to exchange learning management techniques with teachers within and outside the school to further enhance their learning management competencies effectively.

Keywords: Current Conditions and Needs, Competencies on Learning Management, Teacher Professional Development

บทนำ

จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เข้าสู่สังคมยุคดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์อย่างทั่วถึง ดังนั้นจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการเรียนรู้ให้มีทักษะสำหรับการดำรงชีวิตในโลกแห่งศตวรรษใหม่ ซึ่งทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) เป็นทักษะสำคัญที่ผู้เรียนต้องฝึกการ

เรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (Active Learning) โดยมีครูเป็น “โค้ช” ที่คอยออกแบบการเรียนรู้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560, น.4) “ครู” จึงถือเป็นบุคลากรสำคัญในการยกระดับและพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะเป็นผู้มีบทบาทในการปฏิรูปการศึกษา เนื่องจากเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ อบรม สั่งสอนผู้เรียนให้เกิด ความเจริญงอกงาม ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น เป็นผู้มีความรู้ มีทักษะจำเป็นการเผชิญสถานการณ์ต่างๆ คุณภาพของครูผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะโดยมีข้อค้นพบจากงานวิจัยของกลุ่มประเทศองค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา OECD : Organization for Economic and Co-operation Development (2005) พบว่า คุณภาพของครูจะเป็นที่จะตัวสะท้อนคุณภาพของผู้เรียน ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูนับว่าเป็นกลไกสำคัญและส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งการเรียนรู้กับครูที่มีความเชี่ยวชาญจะช่วยให้เด็กเรียนพัฒนาความรู้และทักษะได้ดีกว่านักเรียนที่เรียนกับครูที่ไม่มีความเชี่ยวชาญ การศึกษาพบว่าความถี่ในการเรียนรู้นักเรียนที่ได้รับการสอนจากครูที่มีความเชี่ยวชาญมีมูลค่าสูงขึ้นถึง 3 เท่าเมื่อเทียบกับนักเรียนที่เรียนกับครูที่ความเชี่ยวชาญต่ำกว่า สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2555, น. 47) สมรรถนะครูจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานวิชาชีพครู ให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ตามความต้องการขององค์กรทางการศึกษาคุณูปการการศึกษา โดยเฉพาะสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ทำให้ครูจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้มี สมรรถนะที่สูงขึ้นอยู่เสมอ สุภาพรธรรม ธีระขง (2562, น. 110) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษาให้สามารถจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2561-2580) ซึ่งกำหนดให้การพัฒนาการศึกษาเป็นหลักการสำคัญในการพัฒนาประเทศ ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 3 ที่เน้นการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ให้คนไทยมีคุณภาพ มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะเพื่อให้สามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก ซึ่งการศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ สมรรถนะ และทักษะที่เหมาะสม (พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562, 2562, น. 4) จากการศึกษาคู่มือการดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่ง และวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาดำเนินการครู สำนักงาน ก.ค.ศ. กระทรวงศึกษาธิการ (2564, น. 47) ได้นำเสนอสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ประกอบด้วย 8 สมรรถนะ ได้แก่ 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ 3) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) การสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ 5) การวัดและประเมินผลจัดการเรียนรู้ 6) การศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ 7) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน 8) การอบรมและพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของผู้เรียน ผู้วิจัยเห็นว่าควรนำมาศึกษาในการวิจัยครั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการนำเสนอสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะของครูด้านการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนบ้านจอมแจ้งมิตรภาพที่ 193 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จากการศึกษาข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านจอมแจ้งมิตรภาพที่ 193 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาที่ลดลง ต่ำกว่าค่าเป้าหมายของสถานศึกษากำหนดร้อยละ 6.66 (โรงเรียนบ้านจอมแจ้งมิตรภาพที่ 193, 2564, น. 66) ทั้งนี้เมื่อพิจารณาข้อมูลของครูผู้สอนพบว่า โรงเรียนบ้านจอมแจ้งมิตรภาพที่ 193 มีครูจำนวน 32 คน สอน ไม่ตรงวุฒิ 25 คน คิดเป็นร้อยละ 78.12 นอกจากนั้นคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษายังมีข้อเสนอแนะให้มีการพัฒนาคุณภาพของ

ครู โดย ครูผู้สอนควรเข้ารับการพัฒนาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในงานที่ได้รับมอบหมาย ติดตามผลการนำไปใช้และผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ครูควรจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning มาปรับใช้ให้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ในทุกระดับชั้นและการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนทันทีเพื่อนักเรียนนำไปใช้พัฒนาตนเอง รวมถึงควรมีการจัดโครงการที่ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน และควรมีการสร้างความร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ โดยจัดให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้ารับการฝึกอบรม ศึกษางาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2, 2563, น. 48) จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะครูโดยการใช้แนวทางชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) พบว่าเป็นกระบวนการที่ส่งผลดีต่อการพัฒนาครูในระยะยาวตั้งแต่ปลายปี 2558 เป็นต้นมา การใช้แนวทาง PLC ได้เสริมสร้างสมรรถนะในการทำงานของทุกฝ่ายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาในการเรียนการสอน การบริหาร และการปฏิรูปสถานศึกษา ผลที่ได้คือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนความรู้ในชุมชนการเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญในการเติบโตและพัฒนาของทั้งองค์กรและบุคคล (บุญชอบ จันทาพูน สุวดี อุปปินใจ สมเกียรติ ตุ่นแก้ว และไพโรธ รัตนชูวงศ์, 2561, น. 42). นอกจากนี้ Fullan (2005) พบว่า การพัฒนาโรงเรียนด้วยรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้สร้างการเปลี่ยนแปลงในด้านคุณภาพทางวิชาชีพของครู โดยส่งเสริมให้ครูเป็นผู้นำที่มีความสามารถในการระดมความคิด นำทีมงานร่วมพัฒนา และเรียนรู้ร่วมกันในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแบบที่เหมาะสมตามความต้องการและความแตกต่างของผู้เรียน ซึ่งส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอย่างเด่นชัด สอดคล้องกับแนวคิดของ (ณัฐวุฒิ ใจแน่น, 2563, น. 132) การที่ผู้บริหาร คณะครู มีการวางแผนประชุมปรึกษาคำปรึกษาหรือในหน่วยงาน โดยร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะด้านต่างๆ ของนักเรียนได้ครบทุกด้าน ผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ของครูนั้นดำเนินการอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพและส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีมากยิ่งขึ้น ซึ่งกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพประกอบด้วย การสร้างทีม การร่วมกำหนดปัญหา การวางแผนออกแบบกระบวนการทำงาน การลงมือปฏิบัติตามแผน และการสะท้อนผลหลังการดำเนินงาน (ปิยะพงษ์ ปูนอุดม, 2563, น. 72) จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะของครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำวิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนบ้านจอมแจ้งมิตรภาพที่ 193 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 ซึ่งคาดว่าผลจากการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ได้ข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนบ้านจอมแจ้งมิตรภาพที่ 193 ซึ่งจะใช้ในการพัฒนาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนบ้านจอมแจ้งมิตรภาพที่ 193 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2

ประโยชน์ของการศึกษา

โรงเรียนบ้านจอมแจ้งมิตรภาพที่ 193 ได้ข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนบ้านจอมแจ้งมิตรภาพที่ 193 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 มีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่และผู้ร่วมวิจัย

พื้นที่เป้าหมายในการทำวิจัย คือ โรงเรียนบ้านจอมแจ้งมิตรภาพที่ 193 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 ประกอบด้วยผู้เข้าร่วมวิจัย จำนวน 26 คน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน โรงเรียนบ้านจอมแจ้งมิตรภาพที่ 193 และศึกษานิเทศก์ โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

2. ขอบเขตด้านเวลา

ปีการศึกษา 2566

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ตามองค์ประกอบสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ) ประกอบด้วย 8 สมรรถนะ ได้แก่ 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ 3) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) การสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ 5) การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ 6) การศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ 7) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน 8) การอบรมและพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของผู้เรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้ร่วมวิจัย

ผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน โรงเรียนบ้านจอมแจ้งมิตรภาพที่ 193 และศึกษานิเทศก์ จำนวน 26 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกวิเคราะห์สถานการณ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 วิเคราะห์สถานการณ์

ผู้วิจัยดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกันระหว่างผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน โรงเรียนบ้านจอมแจ้งมิตรภาพที่ 193 และศึกษานิเทศก์ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการใน

การพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูตามหัวข้อ จุดเด่น จุดด้อย จุดควรพัฒนา และความต้องการในการพัฒนา

3.2 สรุปผลสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู

ผู้วิจัยนำผลการศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูมาสรุปผล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบบันทึกวิเคราะห์สถานการณ์การประชุมเชิงปฏิบัติการสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนบ้านจอมแจ้งมิตรภาพที่ 193 โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนบ้านจอมแจ้งมิตรภาพที่ 193 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ว่า 1) ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร โรงเรียนเวดล้อมด้วยวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น แต่ครูขาดความรู้ในการเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญา และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น ควรมีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น และนอกจากนี้หลักสูตรยังพัฒนาไม่สำเร็จ ต้องการให้มีการอบรมพัฒนาการจัดทำหลักสูตร 2) ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแต่ยังขาดครูผู้สอนบางรายวิชา ขาดการไปศึกษานอกสถานที่ ควรพัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลให้หลากหลาย และสื่อการสอนให้ทันสมัย ครูต้องการอบรมเกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active learning การวัดผลประเมินผล และการผลิตสื่อโดยใช้เทคโนโลยี 3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้และการทบทวนเนื้อหาความรู้เดิม โดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย เช่น เกมและเพลง เพื่อดึงดูดความสนใจ อีกทั้งยังมีการใช้สื่อการสอนเพื่อสร้างความน่าสนใจให้กับผู้เรียน ควรมีการบูรณาการรายวิชาที่ใกล้เคียงกันเพื่อลดความซ้ำซ้อนในการเรียน และครูควรปรับเทคนิคการสอนและบุคลิกภาพของตนให้เข้าถึงง่ายต่อผู้เรียนอยู่เสมอ ครูต้องการการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิควิธีการสอนใหม่ๆจากเพื่อนครูในโรงเรียน หรือต่างโรงเรียน จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียน 4) ด้านการสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้ สถานศึกษาอยู่ใกล้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ครูผู้สอนมีสื่อประกอบการสอน ตลอดจนครูผู้สอนมีใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ แต่มีข้อจำกัดในการใช้สื่อเทคโนโลยีเนื่องจากระบบอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร ขาดการเผยแพร่บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรเพิ่มความตระหนักให้ผู้เรียนคุณค่าของแหล่งการเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพิ่มการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน และสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจากแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน ครูผู้สอนมีความต้องการเรียนรู้การผลิตสื่อที่ทันสมัยและน่าสนใจ 5) ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนมีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงและใช้วิธีการที่หลากหลาย ชัดเจน เป็นกลาง แต่ครูยังขาดความชำนาญในการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลประเมินผล ควรมีการพัฒนาการหาคุณภาพของเครื่องมือเพื่อให้การวัดประเมินผลมีความถูกต้องมากที่สุด ครูผู้สอนต้องการผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้เพิ่มเติมในการหา

คุณภาพเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ 6) ด้านการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ ครูออกเยี่ยมบ้านนักเรียนสม่ำเสมอทุกปีการศึกษาและมีการบันทึกผลการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน บันทึกข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล เพื่อนำมาวิเคราะห์และแก้ปัญหาผู้เรียน แต่ยังคงขาดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพในการเก็บข้อมูล ควรมีการพัฒนาการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล

7) ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียน สภาพบรรยากาศทั้งภายนอกและภายในห้องเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ สะอาด ปลอดภัย เพียงพอ ครูสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน เช่น คำพูด ลักษณะท่าทางที่เป็นมิตรแก่ผู้เรียน ควรส่งเสริมการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการกลุ่ม การลงมือปฏิบัติและให้ผู้เรียนได้ฝึกความกล้าแสดงออก และควรมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ เช่น ทำสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ครูต้องการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนแบบกระบวนการกลุ่มและฝึกความกล้าแสดงออกของผู้เรียน 8) ด้านการอบรมและพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมโฮมรูมทุกวัน กิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิตให้แก่ผู้เรียน กิจกรรมส่งเสริมจิตอาสา เช่น ลูกเสือจิตอาสา แต่ยังขาดการประสานงานเพื่อขอความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและชุมชนในการอบรมพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของผู้เรียน ขาดโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงและโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพ ควรมีการจัดอบรมคุณธรรม จริยธรรมแบบกลุ่มใหญ่เนื่องจากการอบรมคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่มใหญ่ยังมีน้อย และไม่ค่อยสม่ำเสมอ ควรมีพัฒนาและปรับพื้นที่ให้มีพื้นที่ในโรงเรียนเพื่อการปลูกผักและนำมาใช้ทำอาหารกลางวัน และส่งเสริมทักษะด้านอาชีพเพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ในอนาคตมีความต้องการให้มีการสอดแทรกคุณธรรมในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา

อภิปรายผล

การศึกษาสภาพปัจจุบันของสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนบ้านจอมแจ้งมิตรภาพที่ 193 มีรายละเอียดดังนี้ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร โรงเรียนแวดล้อมด้วยประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย แต่ครูยังขาดความรู้ในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูไม่ใช่คนในพื้นที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะมาส ทองเปลว (2561, น.156-168) ซึ่งวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัย สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยโดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้านมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการบูรณาการเรียนรู้ ด้านการออกแบบการเรียนรู้และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูมีการออกแบบโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนเพราะเป็นการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นความสนใจ และทำให้ผู้เรียนได้เกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง เนื่องจากผู้ร่วมจะได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ทำให้พวกเขาเกิดความตื่นตัว เร้าใจ สนุกสนาน และนำมาสู่การเรียนรู้ที่มีความสุข สอดคล้องงานวิจัยของ สายฝน แสนใจพรม (2562, น. 75) ผลการพัฒนาครู พบว่า คะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์มีค่าสูงกว่าก่อนเรียนในทุกระดับชั้น นอกจากนี้ มั่นทนา ศรีพุทธา (2564, น. 40) พบว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยในการจัดการเรียนรู้ดำเนินตามแผนและดำเนินอย่าง

ต่อเนื่อง ส่งผลให้ทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับสูงทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน เช่นเดียวกับ ศักดิ์รินทร์ นิลรัตน์ศิริกุล (2563, น. 176) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก : กรณีศึกษาสหวิทยาเขตสตึก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ซึ่งพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สหวิทยาเขตสตึก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 เรียงข้อมูลมากที่สุด ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญลำดับรองลงมา คือ การออกแบบการเรียนรู้ และต่ำที่สุด ได้แก่ การวัดและประเมินผล ด้านการสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี ครูมีการสร้างสื่อการสอน นวัตกรรม และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งการที่ครูผู้สอนนำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนจะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในเนื้อหา มากยิ่งขึ้นและไม่เกิดความเบื่อหน่าย ภาสกร เรืองรอง (2557, น.203) ศึกษาวิจัย เรื่อง เทคโนโลยีการศึกษากับครู ไทยในศตวรรษที่ 21 พบว่า การใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ความสามารถของครู รวมถึงใช้เพื่ออำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นทักษะด้านการใช้ เทคโนโลยีของครูจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครูจะต้องตระหนักและฝึกฝน อย่างไรก็ตาม โรงเรียนยังมีข้อจำกัดระบบ อินเทอร์เน็ตไม่เสถียร และยังขาดการเผยแพร่บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรสร้างความตระหนักแก่ผู้เรียนได้ เห็นคุณค่าแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเพิ่มการศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน และสร้างอัตลักษณ์ของ โรงเรียนจากแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน สอดคล้องกับความคิดเห็นของ ปิยะภรณ์ ปิยะแสงทอง (2566, น.21) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการการส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษา พบว่าสภาพปัจจุบันและความต้องการการส่งเสริมความสามารถ ในการจัดการเรียนรู้ของครูด้านบูรณาการความรู้และศาสตร์การสอนในการวางแผนและจัดการเรียนรู้ที่สามารถ พัฒนาผู้เรียนให้มีปัญญารู้คิด และมีความเป็นนวัตกรอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการบูรณาการความรู้และศาสตร์ การสอนมาใช้ในการจัดการเรียนจะช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนเข้ากับชีวิตจริงได้และในทางกลับกันก็จะ สามารถเชื่อมโยงเรื่องของชีวิตจริงภายนอกห้องเรียนเข้ากับสิ่งที่เรียนได้ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจว่าสิ่งที่ตนเรียนมี ประโยชน์หรือนำไปใช้ได้ในโลกของความเป็นจริง 5) ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนมีการ วัดผลประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง และใช้วิธีการที่หลากหลาย แต่ครูยังขาดความเชี่ยวชาญในการหาคุณภาพ เครื่องมือทั้งนี้เนื่องจากครูขาดความรู้ในเรื่องการหาคุณภาพเครื่องมือ ตลอดจนทางไม่ค่อยมีการอบรมให้ความรู้ แก่ครูในเรื่องดังกล่าว ชีวันกูร วรบำรุงกุล (2560, น. 232) เพราะว่า ทักษะที่สำคัญในการพัฒนาสมรรถนะครู คือครู ควรพัฒนาทักษะทางการสอน การวัดและประเมินผล การพัฒนาและปรับปรุงสื่อการสอนให้ทันสมัย น่าสนใจ รวมทั้งการเลือกใช้สื่อการสอนและการใช้เทคโนโลยีในการสอน ทักษะเหล่านี้มีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนา ความชำนาญและความเชี่ยวชาญของครูในวิชาชีพ ผลของการพัฒนาตนเองของครูนี้จะส่งผลดีต่อการจัดการ เรียนรู้แก่ผู้เรียน 6) ด้านการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูมีการออก เยี่ยมบ้านนักเรียน การบันทึกการจัดการเรียนการสอน การบันทึกวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล แต่ทางโรงเรียนยังขาด ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีความสามารถในการพัฒนา ด้าน ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนมีน้อย ตลอดจนความซับซ้อนของระบบอินเทอร์เน็ตอาจส่งผลต่อการ พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สอดคล้องกับ อนุสร อุดทะ (2562, น. 239) พบว่า สมรรถนะที่ครูพึงมี คือ ครูผู้สอนต้องมีสมรรถนะด้านการวิเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนา โดยมีความรอบรู้เกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการประเมิน และการให้ข้อมูลย้อนกลับ สามารถออกแบบวิธีการและเครื่องมือในการวัด และประเมินผลเพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน 7) ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน สภาพบรรยากาศทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เอื้อต่อการเรียนรู้ สะอาด ปลอดภัย เพียงพอตามจำนวนนักเรียน ครูมีการสร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ด้วยคำพูด ท่าทางที่เป็นมิตร แต่ครูยังมีการใช้กระบวนการกลุ่มและการลงมือปฏิบัติน้อยทั้งนี้เนื่องจากครูบางท่านยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกที่เน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติ ยังยึดการสอนเชิงบรรยาย หรือบางเนื้อหาในบางรายวิชาอาจไม่สามารถจัดเป็นกระบวนการกลุ่มและลงมือปฏิบัติได้ ซึ่งมีนักวิจัยพบว่า ทักษะสำหรับครูเพื่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพของครูนั้นประกอบด้วย 1) คุณลักษณะของการเป็นครูที่มีความคิดสร้างสรรค์ 2) ทักษะการจัดการเรียนการสอนอย่างสร้างสรรค์เป็นวิธีการต่าง ๆ มาใช้สร้างบรรยากาศกระตุ้นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน 3) การมีรูปแบบการสอนความคิดสร้างสรรค์ เป็นการเชื่อมความรู้ บริบท และประสบการณ์ของครูเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียน (ปัญญานาฏ วรวัฒน์ชัย, 2560: 70) สอดคล้องกับความคิดเห็นของ ฐานิดา เกื่อนชำนาญ (2560, น. 9) ที่กล่าวว่า สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการเรียนการสอน ต้องมีบรรยากาศที่ดี มีความสะอาดร่มรื่น สวยงาม มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้อันให้เด็กปฐมวัย สามารถพัฒนาตนเองไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดได้ 8) ด้านการอบรมและพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมโฮมรูมนักเรียนประจำชั้นทุกวัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูต้องการปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีแก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข องค์ประกอบสมรรถนะของครูในการอบรมและพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของผู้เรียนควรใช้หลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้อันให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข และพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนในการจัดการเรียนรู้ (วนิดา ภูษานี, 2564: 374) นอกจากนี้โรงเรียนมีกิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิต กิจกรรมส่งเสริมจิตอาสา แต่ขาดโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงและโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพ เพราะการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงและการประกอบอาชีพจะเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์จริงในอนาคต และสอดคล้องกับแนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ ของ สำนักงานบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (2558, น10) กล่าวว่า ทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี และทักษะด้านชีวิตและอาชีพ

สำหรับความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนบ้านจอมแจ้งมิตรภาพที่ 193 พบว่า ครูมีความต้องการพัฒนาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อบรมการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก การวัดผลประเมินผล การหาคุณภาพเครื่องมือวัดผลประเมินผล และการผลิตสื่อโดยใช้เทคโนโลยี เนื่องจากโรงเรียนยังพัฒนาหลักสูตรไม่สำเร็จ มีบางรายวิชายังไม่ออกแบบการเรียนการสอนเชิงรุก ครูไม่ชำนาญในการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้วัดผลประเมินผล ตลอดจนครูหลายท่านยังไม่มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อผลิตสื่อที่น่าสนใจและทันสมัยแก่ผู้เรียน นอกจากนี้มีความต้องการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิคการจัดการเรียนรู้จากเพื่อนครูในโรงเรียนและต่างโรงเรียน เพราะครูจะได้แนะนำแนวทางวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ ๆ มาใช้ในการสอนนักเรียน สอดคล้องกับ วนิดา ภูษานี (2564, น. 156) พบว่า ปัญหาในการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนบ้านนาตาลคำข้า ได้แก่

1) คุรุขาดทักษะการสื่อสาร 2) คุรุมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจัดการเรียนการสอนโดยผู้เรียนเป็นสำคัญน้อย 3) คุรุขาดการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 4) คุรุขาดการพัฒนาภาวะผู้นำครู 5) คุรุขาดการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ 6) คุรุมีทักษะในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อจัดการเรียนรู้อย่างไม่เพียงพอ 7) คุรุต้องการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ 8) คุรุขาดการพัฒนาทักษะการคิด 9) คุรุต้องการพัฒนาการทำงานเป็นทีมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันให้มากยิ่งขึ้น 10) คุรุมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนไม่เพียงพอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคุรุยังขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา คุรุยังยึดติดการสอนแบบเดิมไม่พัฒนาตนเองเกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก คุรุไม่ได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล ตลอดจนการหาคุณภาพเครื่องมือวัดผลประเมินผล และคุรุขาดความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีทำให้ไม่สามารถผลิตสื่อโดยใช้เทคโนโลยี และ กันตวรรณ มีสมสาร (2560, น. 52-53) พบว่า การที่หน่วยงานต้นสังกัดส่งเสริมให้โอกาสอย่างเสมอภาคในการพัฒนาครูจัดอบรม สนับสนุน การพัฒนาระบบสารสนเทศและสร้างคลังข้อมูล ส่งเสริมให้ มีการถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูที่ประสบความสำเร็จและประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ส่งผลให้ครูผู้สอนทุกคนมีการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสูงขึ้น นอกจากนี้ จารุชา สมศรี (2565, น.326-331) พบว่า เมื่อครูได้นำรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างเนื่อง ส่งผลให้ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนบ้านจอมแจ้งมิตรภาพที่ 193 โรงเรียนแควดล้อมด้วยประเพณี วัฒนธรรม ที่หลากหลาย แต่คุรุขาดความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน และการจัดการเรียนรู้อย่างขาดการเผยแพร่บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น คุรุมีการใช้สื่อเทคโนโลยีในการสอนแต่โรงเรียนมีข้อจำกัดระบบอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร คุรุผู้สอนมีการวัดผลประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง และใช้วิธีการที่หลากหลาย แต่คุรุยังขาดความเชี่ยวชาญในการหาคุณภาพเครื่องมือ คุรุมีการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนเสมอแต่ขาดระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูล สภาพบรรยากาศทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน แต่ควรเพิ่มกระบวนการกลุ่มและสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ควรนำมาสร้างเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู

2. จากการวิจัย พบว่า คุรุมีความต้องการพัฒนาตนเองในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก การวัดผลประเมินผล การหาคุณภาพเครื่องมือวัดผลประเมินผล การผลิตสื่อโดยใช้เทคโนโลยี ควรส่งเสริมให้ครูทุกคนได้เข้ารับการพัฒนาตนเองเพื่อนำความรู้มาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทชุมชน ตลอดจนพัฒนาการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การวัดผลประเมินผล และการใช้เทคโนโลยีมาผลิตสื่อ

3. จากการวิจัย พบว่า คุรุมีความต้องการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิคการสอนใหม่ ๆ และการจัดบรรยากาศการเรียนรู้อย่างเน้นกระบวนการกลุ่ม ทั้งจากเพื่อนครูภายในและภายนอกโรงเรียน

4. จากการวิจัย พบว่า ครูมีความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้หลายด้าน โดยผู้บริหารควรส่งเสริมกระบวนการ PLC เพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน อันจะช่วยพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษา เปรียบเทียบสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูสำหรับโรงเรียนบ้านจอมแจ้งมิตรภาพที่ 193 ระหว่างโรงเรียนขยายโอกาสในอำเภอแม่สะเรียง

2. ควรทำการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู

3. ครูแต่ละคนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูแต่ละด้านแตกต่างกัน ควรทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวิจัยตามช่วงวัย

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). คู่มือการดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงาน ก.ค.ศ. กันตวรรณ มีสมสาร. (2560). การพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21. วารสาร วไลยองค์ปริทัศน์, 7(2), 45-56.
- จารุชา สมศรี . (2565). รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(9), 326-331.
- ฐานิดา เกื่อนชำนาญ. (2560). ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียน สำนักงานเขตทุ่งครุ สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ณัฐวุฒิ ใจแน่น. (2563). การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู. (ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต). สารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธีรภัทร วรบำรุงกุล พรสวัสดิ์ ศิริศาสนันท์ เรืองวิทย์ นิลโคตร และ สมปอง มูลมณี. (2561). รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของโรงเรียน ในภาคตะวันออก. คณะครุศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- บุญชอบ จันทาพูน สุวดี อุปปินใจ สมเกียรติ ตุ่นแก้ว และ ไพโรจน์ รัตนชูวงศ์. (2561). กลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครู โรงเรียนเทศบาล 1 ดันยาง จังหวัดเชียงราย. วารสารการบริหาร การศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 7(37), 41-47.
- ปัญจนาน วรวัฒน์ชัย. (2560). ทฤษฎีการเกิดความคิดสร้างสรรค์เชิงจิตวิเคราะห์. *ครุศาสตร์สาร*, 11(1), 69-78.
- ปิยะพงษ์ ปันอุดม. (2563). การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากรุงเทพมหานครตามแนวคิดชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC). *วารสารปัญญาพัฒน์*, 39(3), 68-76.

- ปิยะภรณ์ ปิยะแสงทอง รสวลีย์ อักษรวงศ์ และชวลิต ชูกำแหง. (2566). การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการ การส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 6(5), 13-28.
- ปิยะมาศ ทองเปลว และอำนาจ ชนวงษ์. (2561). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของ ครูปฐมวัยสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. *วารสาร ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 12(2), 156-168.
- พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562. (2562, พฤษภาคม 1). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 136 ตอนที่ 57. น. 4. ภาสกร เรืองรอง. (2557). “เทคโนโลยีการศึกษากับครูไทยในศตวรรษที่ 21”. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*. 5(ฉบับที่พิเศษ), 195-205.
- มันทนา ศรีพุทธา. (2564). ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- โรงเรียนบ้านจอมแจ้งมิตรภาพที่ 193. (2564). รายงานการประเมินตนเอง *Self Assessment Report : SAR* โรงเรียน บ้านจอมแจ้งมิตรภาพที่ 193 ปีการศึกษา 2564. แม่ฮ่องสอน: โรงเรียนบ้านจอมแจ้งมิตรภาพที่ 193.
- วนิดา ภูษานี. (2564). การพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 : กรณี โรงเรียนบ้านนา ตาลคำว. (ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ศักดิ์รินทร์ นิลรัตน์ศิริกุล. (2563). การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก : กรณีศึกษาสหวิทยา เขตสตึก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต). สารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สายฝน แสนใจพรหม. (2562). การพัฒนาความสามารถด้านการวิจัยของครูที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริม ทักษะการคิดวิเคราะห์ (รายงานผลการวิจัย). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). คู่มือประกอบการอบรมการขับเคลื่อน กระบวนการ PLC “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ” สถานศึกษา. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2. (2563). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 (พ.ศ. 2563-2566). แม่ฮ่องสอน: สำนักงาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). แนวทางการ จัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะสาขาวิชาชีพ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุภาพรรณ ณะชะธง. (2562). การศึกษาสมรรถนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. (การค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). เพาะ: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- อนุสร อุดทะ. (2562). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

Fullan, M. (2005). *Leadership and sustainability: System thinkers in action*. Thousand Oaks: Sage Publications.

OECD. (2005). *OECD Guidelines on Corporate Governance of State - Owned Enterprises*. France: OECD Publishing.

